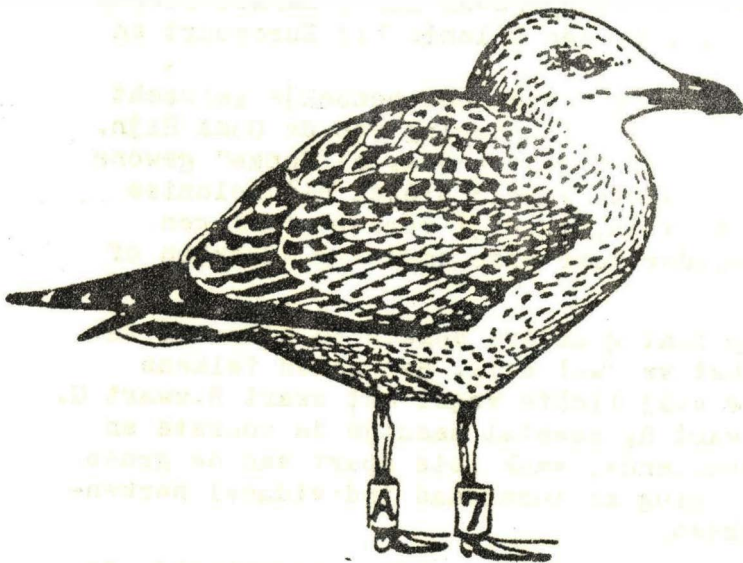

ZILVERMEEUWEN

Het is al weer ruim een jaar geleden. We liepen met een groepje vogelaars tijdens het traditionele waddenweekend door de duinen van Oost-Ameland. Ineens zag John de Ridder iets kleins bewegen op een zonnige zuidhelling. Het bleek een heel jong egeltje dat zich lag te koesteren in de zon. Terwijl het diertje zich als een kogel verdedigde tegen de vele lenzen, realiseerde je op eens dat dit ook zijn redding was tegen de overige bewoners van dit gebied.

We zaten middenin een zilvermeeuwenkolonie! Vele jonge meeuwen met gebroken vleugels en misvormingen bewogen zich in de vegetatie moeizaam voort. Het was begin september en een week of drie daarvoor hadden de gezonde jonge meeuwen reeds het luchtruim gekozen en het eiland wellicht verlaten.

Het landschap had wel iets vreemds. Kale, met schelpenresten bedekte delen wisselden af met ruig begroeide bloemenzeeën die dankbaar gebruik maakten van de overvloedige meeuwenmest. Hier en daar ondoordringbaar struikgewas en in ieder del steevast een jonge meeuwenkerkhof, allemaal vogels die nooit gevlogen hadden. Natuurlijk werp je telkens weer een blik op dat "trieste" geheel. Plots word je aandacht getrokken door iets kleurigs aan een van die "zielepoten". In betere tijden had deze jonge vogel een grote oranje ring met een H om de linker en een groene ring met 3 strepen om de rechterpoot meegekregen. "Logisch dat die is doodgegaan. Dat beest komt met die grote ringen nooit van z'n leven de lucht in".

"Valt best mee want het zijn grote vogels en met aan allebei de poten een even zware ring blijft-ie best in evenwicht!".

Hilariteit, maar de vragen bleven.....waarom, door wie, wanneer?

Dus werden de mysterieuze tekenen van de poten gehaald en meegenomen.

Gelukkig wist Ab Steenvoorden iets meer. Hij had pas in het Vogeljaar een oproep gelezen waarin om waarnemingen van dergelijke geringde vogels werd gevraagd.

Dus gingen de ringen onder in de rugzak mee terug naar Noordwijk. Bedekt door verzamelde schelpen kwamen zij een maand later weer te voorschijn. O, ja die ringen. Even zoeken in het Vogeljaar en netjes gemeld aan ene meneer Spaans van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer. Daar hoor je voorlopig niets van..... Wat ? niets?... 3 dagen later bericht!

De vogel was op Ameland geringd in het kader van het onderzoek naar verspreiding, vestigingspatroon en overlevingskansen van de soort in Nederland.

Ruim 1300 jonge Zilvermeeuwen waren die zomer gekleurringd in 12 verschillende kolonies in het hele land. Iedere kolonie kent zijn eigen kleurcombinaties van ringen en elk individu een eigen code.

Kans genoeg om er nog eens een te zien en dus ging ik polshoogte nemen bij de Rijnmond in Katwijk, gelegen tussen de binnen- en buitensluis. Dit is een van de weinige plaatsen in onze omgeving waar zeevogels nog niet verstoord worden door wandelaars en vooral honden.

Het bleek gelijk raak; 4 jonge Zilvermeeuwen waren gekleurringd. Met de telescoop heb ik ze afgelezen en doorgegeven aan Spaans. 2 Bleken er in Meijendel geringd te zijn, 1 in een kolonie bij Europoort en 1 op Schiermonnikoog.

Nieuwsgierig geworden werd steeds vaker even een bezoekje gebracht aan de Rijnmond en het strand rond de uitwatering van de Oude Rijn. Zo kwam je er eigenlijk voor het eerst achter waar al "onze" gewone Zilvermeeuwen geboren waren. De meeste vogels bleken uit kolonies hier in de omgeving afkomstig te zijn, terwijl verder afgelegen kolonies naar afstand steeds minder naar onze omgeving afzakken of opklimmen. Echte zwervers dus.

Tot eind december waren er regelmatig andere vogels te zien; er zat dus beweging in. Daarna viel het vrijwel stil. Het waren telkens dezelfde vogels die je zag: de vrij lichte vogel met zwart B, zwart G, de grote meeuw met wit H en zwart H, meestal haantje de voorste en tamelijk agressief en de onopvallende, vaak iets apart van de groep verblijvende wit D, groen Y. Je ging ze inderdaad individueel herkennen met hun eigen karaktertrekken.

Halverwege maart bleek er weer wat beweging in het meeuwenvolkje te komen. Er werden af en toe weer nieuwe geringde Zilvermeeuwen in de "vaste groep" bij de uitwatering gesignaleerd, soms 1 keer en dan weer één een paar weken, doch echter veel minder dan in het najaar.

Tegen de zomer viel het weer stil; nog steeds wit D groen Y, de inmiddels heel licht geworden zwart B, zwart G, nu aangevuld met een nieuwe vaste bezoeker wit A, wit 7, die uit het ei kroop op Schouwen Duiveland.

Nu werden de onderlinge verschillen tussen de reeds één jaar oude vogels steeds groter. Sommige vogels kregen een grijze rug, andere een vleeskleurige snavel, terwijl er ook bij waren die niets veranderden en geheel bruinbeige bleven.

In de zomer van 1987 zijn weer zo'n 1300 nestjongen op dezelfde wijze als in 1986 geringd. Begin augustus vlogen de eerste jonge Zilvermeeuwen uit. De daarop volgende maanden werden vele tientallen nieuwe geringde zilvers langs ons strand waargenomen, nu met het accent op de kolonies ten noorden van Noordwijk, maar wel weer afnemende aantallen van verder gelegen kolonies.

Ook kwamen de 2e jaars vogels weer in beweging. Toch bleken niet alle even "beweeglijk" want zwart B, zwart G - intussen weer donker van verenkleeed geworden - en wit A, wit 7 bleven voor Katwijk en Noordwijk op het strand fourageren, terwijl wit D, groen Y, na enkele maanden afwezigheid, ook weer vast ten tonele verscheen.

Langzamerhand werden de verschillen tussen die meeuwen steeds groter. Het waren allemaal 2e jaars vogels, maar de één had een verenkleeed dat volgens de vogelgidsen bij een eerste jaars Zilvermeeuw past, andere een gewoon 2e jaars kleed en enkele reeds in het verenkleeed van een 3e jaars gehuld. En toch via de ringcodes wist je dat ze even oud moesten zijn. Je kunt dus niet altijd op het eerste gezicht de ouderdom van een Zilvermeeuw van verenkleeed en snavelkleur aflezen.

Uit zo'n landelijk onderzoek valt dus voor de waarnemer zelf ook een heleboel te lezen en het wordt steeds interessanter. Nu je beter let op een vogelsoort die voor de meeste vogelaars zonder belangstelling aan voorbij gegaan wordt, blijkt ook hun gedrag steeds boeiender. Zo bleken op een gegeven middag op het strand alle zilvers, behalve de adulten en eerste jaars, druk bezig met het graven in een bank in zee naar voedsel. Het zand vloog in het rond en er werden volop kleine voedseldeeltjes uit opgegeten. Wat vonden zij

daar en waarom deden de jongste en de adulte meeuwen niet mee? Zo zijn er nog meer merkwaardige gedragingen waargenomen waar ik vooralsnog geen raad mee weet. Toch leuk zo'n gewone vogelsoort.

Op dit moment, half januari, is de groep meeuwen in Katwijk weer vrij constant. Naast de bekende 2e jaars nu ook weer enkele eerste jaars als vaste klanten rond de uitwatering. Opvallend is dat ook deze weer uit dezelfde kolonies afkomstig zijn als de tweede jaars. Toeval? De tijd zal het leren.

Voorlopig blijf ik samen met de heer Rampen uit Katwijk de meeuwen rond onze dorpen in de gaten houden.

Om een idee te geven van de zilvermeeuwenbevolking rondom ons heen een overzicht van de waarnemingen.

Van alle geringde 1e en 2e jaars Zilvermeeuwen, waargenomen tussen de Katwijkse Uitwatering en de Langevelderslag zijn er:

- 4 van Schouwen;
- 21 uit Europoort;
- 22 uit Meijendel bij Wassenaar;
- 26 uit Schoorl;
- 24 uit Callantsoog;
- 14 van Texel;
- 5 van Vlieland;
- 3 van Terschelling;
- 3 van Ameland en
- 7 van Schiermonnikoog afkomstig.

Van Rottumeroog en Rottumerplaat heb ik hier (nog) geen geringde vogels gezien.

Gelukkig wordt er niet alleen hier, maar ook elders intensief aan het zilvermeeuwenonderzoek meegewerkt. Zo kan de heer Spaans over een aantal jaren een aardig overzicht krijgen over de reeds genoemde spreiding enz. van de nederlandse Zilvermeeuwen.

Ziet u ook een geringde Zilvermeeuw op het strand of elders, meldt dit dan aan A.L. Spaans, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Antwoordnummer 1617, 6800 WC in Arnhem (Geen postzegel nodig!). Van tijd tot tijd krijgt u dan bericht waar de vogels zijn geboren en ook waar genoemde vogel elders gesignaleerd is, zowel binnen als buiten Nederland.

Hein Verkade

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

WINTERSTORM

*Wank'lend licht met gore, rose streep.
Vervloeiend naar het niets de duinenreep.
Het jagen van de donkergrijze luchten.
Twee meeuwen die het land in vluchten.
Het stuivend zand, geranseld door de wind.
Een diep-gebogen man met aan z'n hand een kind.
Het woedend grommen van een getergde zee.
Wat een geluk: 'k heb windkracht negen mee...*